

litin kunta, tekniset palvelut

kirjaamo.iitinkunta@iitti.fi

Viite: Lausuntopyyntö 14.8.2023

Asia: Iitti, Pohjanmäen-Radansuun akm Koilliskujan alueella ja Urajärventien risteysalueella, luonnos

Kaksiosainen kaava-alue sijaitsee Radansuun taajamassa Koilliskujan ympäristössä sekä Urajärventien-litintien risteyksen tuntumassa. Koilliskujan alueella päiväkodin käyttö tähän tarkoitukseen on loppunut, kunta on myynyt alueen yksityiselle ja siitä on muodostettu oma kiinteistö. Alueen käyttötarkoitus on tarpeen muuttaa asuinkäyttöön. Kaavalla myös selvitetään, voidaanko Koilliskujan katualuevaraus ja sen jatkona oleva jalankulkukatu poistaa ja muuttaa korttelialueeksi (AK) ja osin puistoalueeksi. Kerrostaloalueen (entisen vanhainkodin alue) asemakaavan muutostarve liittyy mahdolliseen Koilliskujan katuvarauksen poistamiseen. Urajärventie ja sen jatkeena oleva litintien osuus muutetaan maantien alueeksi (LT) ja tiealueen leveys muutetaan käsittelyssä olevan tiesuunnitelman mukaiseksi. Länteen johtava litintien osuus muutetaan kaduksi.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää 28.4.2023 päivätyistä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja -selostuksesta seuraavaa:

Arkeologinen kulttuuriperintö

Pohjanmäen-Radansuun asemakaavan Koilliskujan alue on ennestään rakennettua sekä Urajärventien risteysalueen ympäristö on jo entuudestaan muokattua. On varsin luultavaa, että alueella ei ole säilynyt viitteitä muinaismuistolain (295/1963) suojaamista muinaisjäänöksistä. Kaavahankkeen toteuttamiselle ei ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Koilliskujan entisen vaivaistalon/vanhainkodin alue on rakennettu 1900-luvun alkupuolella maaseutu ympäristöön Radansuun kylätaajaman tuntumaan. Vaivaistalossa oli aluksi melisairaille erityinen osasto, mutta vuonna 1913 kunta rakennutti vaivaistalon viereen melisairaalan. Vuonna 1930 valmistui kivinen asunto- ja talousrakennus. Kaikki kolme rakennusta ovat rapattuja aumakattoisia tiilirakennuksia, joissa on moniruutuiset ikkunat. Rakennukset on saneerattu vuokrataloiksi. Ryhmäperhepäiväkodiksi kunnostettu rakennus on alun perin toiminut navettana. Tiilirunkoinen rakennus on rakennettu vuonna 1900. Radansuun kulttuurimaisema, tiestö ja rakennukset ovat hyvin säilyneitä ja muodostavat litin kirkonkylän kanssa toisiinsa liittyvän, laajan kokonaisuuden. Lähistöön on muodostunut

pientaloasutusta 1990-luvulta alkaen. (litin Kirkonkylän–Kausalan osayleiskaavan rakennuskulttuuriselvitys, Lahden ammattikorkeakoulu 2009–2010)

Kymenlaakson maakuntakaavassa (2008) Koilliskujan alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (ruskea A/s), jossa /s-merkintä määrää: *Alueen käytön suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen sekä alueiden ominaisuuteen ja ominaispiirteiden säilyminen.* Alue on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeää aluetta, jota koskee suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on sovittava yhteen maankäytön ja maisema- ja kulttuuriarvojen vaatimukset.*

Koilliskujan alue sekä litintien varsi on Kirkonkylä-Kausalan osayleiskaavassa (2014) osoitettu merkinnällä sk: *Arvokas rakennetun kulttuuriympäristön alue. Ympäristöä muuttavissa toimissa on otettava huomioon vaikutus maakunnallisesti ja/tai paikallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön.*

Voimassa olevassa asemakaavassa (Pohjanmäen Radansuun asemakaavan muutos ja laajennus 2007) sekä asuin kerrostalojen korttelialueelle AK että entisen päiväkodin alueelle YS kohdistuu määräys: *Alueella olevien rakennusten ominaispiirteet tulee säilyttää korjaus- ja muutostöissä. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. Uudisrakentamisen tulee soveltua olemassa olevaan rakennuskantaan.* Museo esittää täsmennettäväksi nyt laadittavan kaavan vastaavia määräyksiä AK/s ja AO/s seuraavasti: *[...] korttelialue, jolla ympäristön ja rakennusten ominaispiirteet säilytetään korjaus- ja muutostöissä. Erityisesti julkisivukorjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai niitä vastaavia materiaaleja. [...]* Lisäksi AK/s-alueella sijaitsevat kolme entistä vanhainkodin rakennusta tulee merkitä vastaavalla sr-kaavamääräyksellä kuin päiväkotina toiminut entinen navettarakennuskin.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Jasmin Puska
tutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus

✉ 113, 15111 Lahti | PO Box 113, 15111 Lahti, Finland

📧 @seo@lahti.fi

lahdenmuseot.fi